

בית דין ירושלים

לדיני ממונות ולבירור יוחסין

טענת פרוע נגד שטר פגום

תיק ממונות מס' 1439-סט

(מחד' יד אלול)

נושא הדיון

גמ"ח א' תובע את הלוח והערבים על סמך שטר חוב. טוען הערב ב' שפרע חלק מהחוב ע"י הפקדות בחשבון הבנק של הגמ"ח, כפי הוראות הגמ"ח. הגמ"ח מודה שקבל בחשבון הבנק פרעון אחד, אך טוען שלא ידוע לו על פרעונות נוספים. הוא טוען שאמנם בדרך כלל מרשה לחייבים לפרוע גם ע"י הפקדה בחשבון הבנק שלו, אך מתנה זאת בשליחת הקבלות לגמ"ח כדי שיוכלו לעקוב על ביצוע הפרעון, אך אינו זוכר אם כך אמר גם לב', ועכ"פ לא קיים ב' את התנאי ולא הודיע לו על ההפקדה בבנק, ולכן, גם אם הפקיד את הכסף בחשבון הבנק, כיון שלא הודיע לגמ"ח על ההפקדה, יש לראות את הדבר כאילו לא פרע.

השאלות לדיון

- הפקיד כסף בחשבון הבנק של המלוה, האם נחשב פרעון.
- התנה המלוה פרעון החוב באופן מסויים והלוח טוען שפרע אך לא באותו האופן.

תשובה

- לולי זאת שהמלוה הסכים שהפרעון יוכל להיות גם ע"י הפקדה בחשבון הבנק שלו, נראה שהפקדה כזו אינה חשובה פרעון למלוה, שהרי הבנק מקבל הכסף לעלמו ורושם זכות לבעל החשבון לגבות מהבנק סכום זה, ונמלא שהמלוה מקבל הכסף מהבנק ולא מהמלוה. וע"י להלן בדברי ידידי הגרמ"ל מרמורשטיין שליט"א.
- ב. בשו"ע סי' ע סעי' ג: א"ל אל תפרעני אלא בעדים וכו' לריך לפרעו בעדים, ואם אמר שפרעו שלא בעדים אינו כאמן והמלוה גובה ממנו בלא שבעה.

בנידון דידן טוען הגמ"ח שאכן אומר לחייבים - צדק כלל - שיכולים לפרוע הכסף גם ע"י הפקדה בחשבון הצנקה שלו, אך היה זה בתנאי שישלחו לו את הקבלה כדי שיוכל לעקוב אחרי ההפקדה בצנקה, ויתכן שכך אמר גם לצ', אך מכיון שהחייב מודה שלא שלח את הקבלה לגמ"ח, אין הגמ"ח חייב להאמין לו שהפקיד אם לא ימליח על כך קבלות.

אברהם דוב לויז.

ב

לענ"ד נראה דהשטר שציד הגמ"ח הוא שטר פגום שהרי גם הגמ"ח מודה שצחלקו הוא פרוע, שהרי יש ציד החייב קבלה על הפקדה אחת, והוא דינו כמו שטר צכת"י (שאין עדים על השטר) שטוען הלוא טענת צרי פרוע הוא, והמלוה טוען שמא, שהרי הוא אינו יודע אם הצנקה קבל הכסף בשבילו או לא, צכה"ג א"א לחייב כלל את הלוא, ולא עליו מוטל האחריות להביא קבלות על ההפקדות של הפרעון, שהרי בשעה שהוא נתן ציד הצנקה הוא כאילו נתן ליד המלוה, וכמו שכתב ערוך השלחן סי' קכ סעי' א': וכן אם יש להמלוה ממונה על עסקיו וידוע שהממונה נותן מעות לצעה"צ ונוטל מעותיו, ראוי גם לכתחילה למסור לו. א"כ חשבון צנקה שזה ממונה לתת מעותיו של הצעה"צ למי שמליג ל"ק שלו, וגם נותן מעות של צעה"צ, שפיר יכולים לתת לו מעות פרעון, וצפרט צניד"ד שהמלוה מסכים להדיח ונאמן עליו הצנקה שהוא יהיה השליח, ולפי דברי אמר להדיח שהצנקה יהיה השליח, ורק צדק כלל מוסקיף על זה תנאי שהמפקיד ישלח לו קבלה על ההפקדה, וזאת רק מחמת שידע מי כבר שילם החוב, אך אינו זוכר אם אמר כך גם לצ', נמלא שהצרי שלו הוא צרי גרוע, ואולי כלל אינו חשוב צרי, והצרי של הלוא הוא צרי טוב. ואע"פ שהכסף שמשולם לצנקה יכול הצנקה להשתמש בו ולתת למלוה כסף אחר, אך זה דומה למלוה ששלח שליח קבלה לקבל הכסף מיד הלוא והרשה לו צינתיים להשתמש בכסף, וכי לא יהיה נחשב לפרעון? וא"כ הוא כאילו המלוה אמר להלוא שיכול למסור זאת לשליחו שצכה"ג הוא ודאי שנחשב לפרעון.

נפתלי צבי מרמורשטיין.